

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

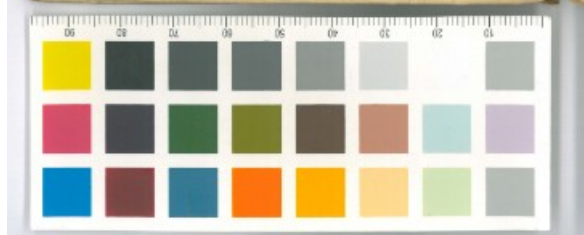
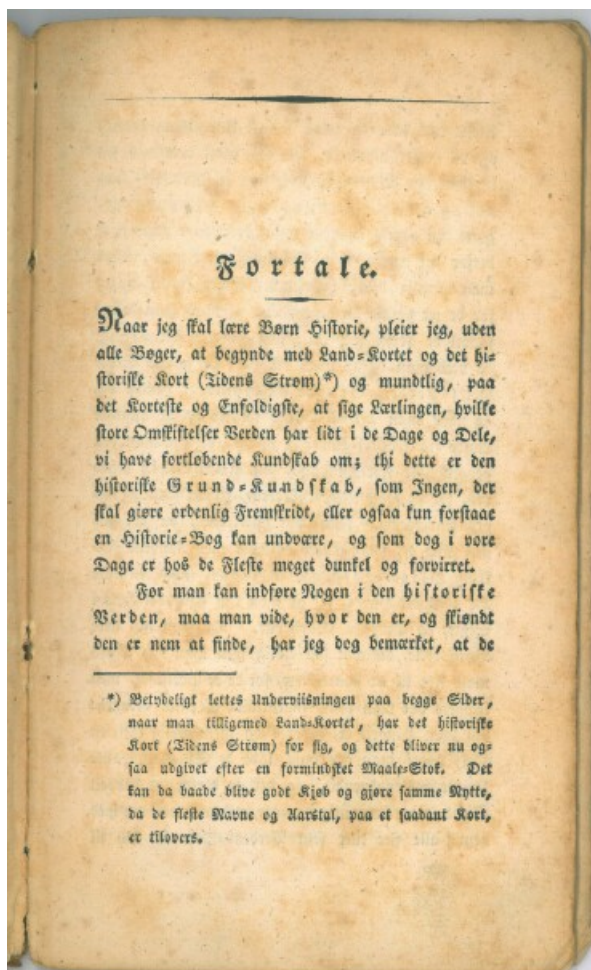
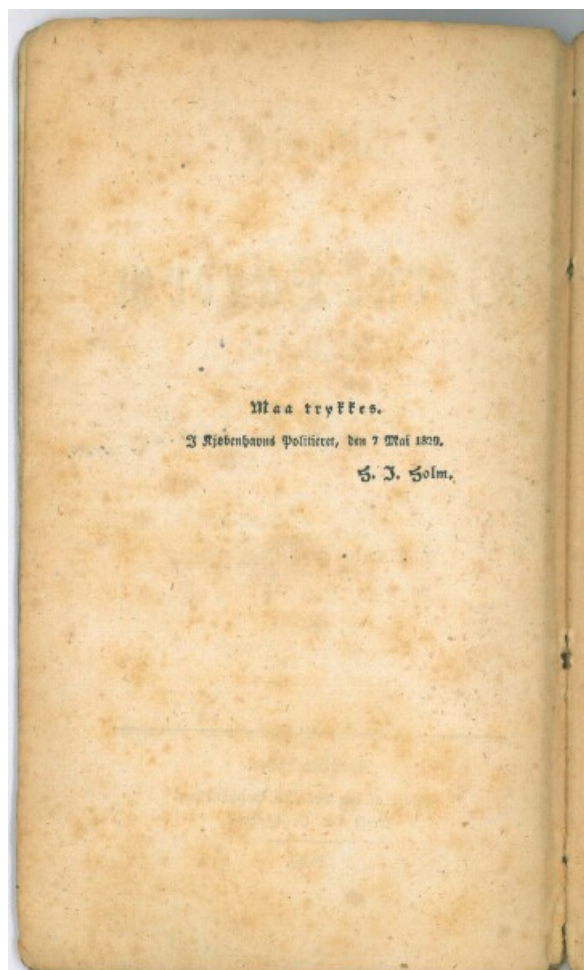
Titel: Historisk Børne-Lærdom

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Historisk Børne-Lærdom", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. II. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1829_480A-txt-shoot-idm140/facsimile.pdf (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Flere kun have en meget taaget Førefilling derom, og vil derfor anmærke, at den bedst overfløes fra to fiendelige Middel-Punkter, som er Middels-Havet og Øster-Søen, og hint, hvis Skyer udgjøre den gamle Verdens historiske Skue-Plads, er derfor det Første, man skal lære at kende. Veed man nemlig blot, hvorledes Middels-Havet ligger for de tre gamle Verdens-Dele, og hvad man kalder saavel de største Her deri, som Landene deromkring, da veed man ogsaa hvad det var, de gamle Storfolk: Perser, Græker og Romere, beilede til, og naar man derhos lægger Mærke til de asiatiske Lande fra Middels-Havet til Indus, da har man den geographiske For-Kundskab, som nødvendig behøves, for at følge Begivenhederne, til det Vestlige Nages Undergang. Man bør imidlertid, da det ingen Sag er, strax gøres bekendt med Landene omkring Øster-Søen og Kattogaa, samt den store De i Vester-Havet, for at man kan have det Hele i Sigte, og undgaa Afbrydelse. Da man kan lære Børn dette, omtrent saa tidlig som man vil, fristes man ikke til at gaar videre, for de er sadelfaste, men længere bør man heller ingenlunde gå; thi Geographi uden Historie er, historisk og menneskelig talt, en Drik, hvori man ikke maa lade de Smaa omvante længer end nødvendig, og det er derfor en dobbelt Synd, man sædvanlig begaer, ved at trække om med dem i alle fire eller fem Verdens-Dele fra By til

By, at lase Told-Ruller over ind- og udgaaende Værelse, og Mand-Tal over alle anonyme Værelse i hele Verden! Det er dobbelt Synd, thi man trætter Børnene ved at lade dem løbe efter Næsen, og lære hundrede Dele, hvoraf de ni og halvfemsindstyve nødvendig glemmes, og man gier dem historisk talt folkesky, eller indpranter dem dog den umenneskelige Forbød, at Hoved-Sagen ved et Land er ikke hvad Folk det foder, og for hvilket Menneske-Liv det har været Skue-Pladsen, men kun hvad Byerne hedder, hvordan Forbød-Monnet falder og stiger, hvilke ædendes Værelse man finder, hvad man tjener Foden med, og hvormeget vel omtrent Mandskabet og Skatterne kan beløbe sig til. At en Napoleon, der ikke ændrede nogen Historie, uden sin egen, og søgte derfor kun at gjøre den saa mærkværdig og daadfuld som muligt, at han drev paa en saadan geographisk Undervisning, som baade han selv og hans Soldater kunde have godt af, det var naturligt; men at den drives ligesaa livløst, hvor den skal tjene til at udvise dannede Mennesker og hoiærde Mænd, det er saa urimeligt, at man har Ondt ved at troe, og maa nødvendig have Ondt af at see det!

Dog, kun i Forbigaaende vilde jeg berøre en Udkit, der falder bort af sig selv, naar man seer Frugterne af en fornøstlig Lære-Maade, og tvivler Ingen om, det var Daarskab, naar man vilde be-

VI

bygge et øde Land med to Hænder, da at stille Grunde af paa tusinde Stæder, og lægge et Par Steen til Rette paa dem hver, da skulde man heller ikke tvivle om, det er bagvendt, naar man vil lære Noget Geographi og Historie, da at adspredde hans Opmærksomhed over hele Jord-Kloben, og saa enten forviire ham med Snak om Alt paa een Gang, eller sætte ham i Bolt og Jern, ved at indskrænke sig til et enkelt Folks Historie uden Hoved og Hale. For at man imidlertid ikke skal tænke eller sige, det er umuligt, ved en kort eller almindelig Oversigt af Universal-Historien, at lægge en forsvaerlig Grundvold, vil jeg give min Hjemmegjorte til Prøis, kun med det Forord, at man tager den for hvad den er: et E x e m p e l, der viser ikke blot Muligheden, men Leetheden af det Forlangte, uden at gjøre mindste Krav paa Fuldkommenhed i sit Slags.

